

สรุปสาระสำคัญ

ข้อบังคับการประชุมผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓

จัดทำโดย

นางสาวดวงรัตน์ เล้าหัตถพงษ์ภุณี ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ ๑

นายนิพัทธ์ สระฉันทพงษ์ นิติกร ๘ ว.

นางสาวนวรรรัตน์ นพคุณ วิทยากร ๘ ว.

นายยุทธพงศ์ ปิ่นอนงค์

กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑

สรุปสาระสำคัญข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑

การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา

การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา สมาชิกแต่ละคนเสนอได้ ๑ ชื่อ และต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คน ถ้าเสนอชื่อเพียงผู้เดียว ให้ผู้นั้นได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อหลายคนให้ลงคะแนนเป็นการลับ

อำนาจและหน้าที่ของประธาน

๑. เป็นประธานของที่ประชุมสภา
๒. กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสภา
๓. ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมสภา ตลอดถึงบริเวณสภา
๔. เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก
๕. แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการสภา
๖. อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

อำนาจและหน้าที่ของเลขาธิการสภา

๑. นัดประชุมสภาและคณะกรรมการครั้งแรก
๒. เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมสภาและที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่
๓. ช่วยประธานในการควบคุมการนับคะแนนเสียง
๔. จัดทำรายงานการประชุมและบันทึกการออกเสียงลงคะแนน
๕. ยืนยันมติของสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง
๖. รักษาสรุพอักษร ข้อมูล และโสตทัศนวัสดุของสภา
๗. ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด
๘. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ
๙. ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

การประชุมสภา

การประชุมสภาย่อมเป็นการเปิดเผย เว้นแต่คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า ๑/๔ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

การนัดประชุม

การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือและนัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓ วัน แต่ประธานจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้

การจัดระเบียบวาระการประชุม

๑. กระตุ้นถาม
๒. เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
๓. รับรองรายงานการประชุม
๔. เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
๕. เรื่องที่ค้างพิจารณา
๖. เรื่องที่เสนอใหม่
๗. เรื่องอื่น ๆ

ถ้าเป็นเรื่องด่วนจะจัดไว้ในลำดับก็ได้ แต่จะจัดไว้ก่อนเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วไม่ได้

องค์ประชุม

เมื่อสมาชิกมาลงชื่อไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงเป็นองค์ประชุม เว้นแต่วาระ
กระทุ้งถาม ถ้าสมาชิกมาลงชื่อไม่น้อยกว่า ๑/๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ถือเป็นองค์ประชุม

การกล่าวถ้อยคำในที่ประชุม

ให้ยกมือขึ้นพันศิริชะ ถ้าประธานอนุญาต จึงยืนขึ้นกล่าวได้และต้องกล่าวกับประธานเท่านั้น

การเสนอญัตติ

๑. ญัตติต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ และมีสมาชิก
บรองไม่น้อยกว่า ๕ คน เว้นแต่ข้อบังคับกำหนดไว้เป็น
อย่างอื่น

๒. ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑๓๙) ร่างพระราชบัญญัติ (มาตรา ๑๔๒)
ญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป (มาตรา ๑๕๘ - ๑๖๐) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๙๑) และญัตติที่
คณะรัฐมนตรีเสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง

๓. ญัตติขอให้สภามีมติให้รัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมสภา ต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คน

๔. ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน มีความจำเป็นรีบด่วนใน อันที่จจะรักษาความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ฯลฯ จะเสนอเป็นญัตติด่วน

๕. ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ

๕.๑ ขอให้พิจารณาเป็นเรื่องด่วน

๕.๒ ขอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม

ฯลฯ

๖. ญัตติใดที่บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมแล้ว หากสภาไม่ได้พิจารณาในสมัยประชุมนั้นให้เป็นอันตกไป
ยกเว้นญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

การอภิปราย

๑. สมาชิกที่ต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้ยื่นและยกมือขึ้นพันศิริชะ ประธานต้องให้โอกาส
ผู้นั้นชี้แจง

๒. การอภิปรายเป็นอันยุติ

๒.๑ ไม่มีผู้ใดอภิปราย

๒.๒ ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย

๒.๓ ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

การลงมติ

๑. การลงคะแนนให้เป็นการเปิดเผย แต่เมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คน ขอให้
ลงคะแนนลับ ก็ให้ลงคะแนนลับ

๒. การออกเสียงลงคะแนน ห้ามรัฐมนตรีซึ่งเป็นสมาชิก สภาออกเสียงลงคะแนนในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำรง
ตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่หรือการมีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น

๓. การออกเสียงลงคะแนน

๓.๑ เปิดเผย

๓.๑.๑ ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน

๓.๑.๒ เรียกชื่อสมาชิกตามหมายเลขประจำตัวสมาชิก

ให้ออกเสียงลงคะแนน

๓.๑.๓ วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควร

๓.๒ ถึบ

๓.๒.๑ เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใสของที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย × ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมาย ○

๓.๒.๒ วิธึอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควร

กรรมวิธีการ

๑. ให้สมาชิกตั้งคณะกรรมวิธีการสามัญขึ้น ๓๕ คณะ แต่ละคณะมีจำนวน ๑๕ คน สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมวิธีการสามัญได้ไม่เกิน ๒ คณะ
๒. การเลือกคณะกรรมวิธีการวิสามัญ ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อจำนวนไม่เกิน ๑/๔ ของจำนวนกรรมวิธีการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามจำนวนแต่ละพรรคการเมืองในสภา
๓. การประชุมคณะกรรมวิธีการ ต้องมีกรรมวิธีการมาประชุมไม่น้อยกว่า ๑/๓ ของจำนวนกรรมวิธีการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงเป็นองค์ประชุม ยกเว้นกรณีที่ต้องมีการลงมติในเรื่องใด ต้องมีกรรมวิธีการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมวิธีการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
๔. คณะกรรมวิธีการแต่ละคณะมีอำนาจตั้งอนุกรรมวิธีการไม่เกิน ๑๐ คนเพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมวิธีการ แล้วรายงานต่อคณะกรรมวิธีการ
๕. คณะกรรมวิธีการมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลหรือเรียกบุคคลมาแถลงข้อเท็จจริง คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับตามที่กฎหมายบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาเห็นชอบแล้วมีข้อความผิดพลาด

กรณีร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อความผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาของสภา ประธานสภาอาจขอปรึกษาหรือ สมาชิกเสนอญัตติ โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คน ให้นำร่างพระราชบัญญัติกลับมาทบทวน หากที่ประชุมเห็นชอบ ให้ดำเนินการได้

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป

ถ้าค้างการพิจารณาอยู่ในวาระใด ก็ให้พิจารณาต่อไปในวาระนั้น หากอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมวิธีการให้สภาตั้งคณะกรรมวิธีการขึ้นใหม่ หากอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมวิธีการร่วมกัน ให้สภาตั้งคณะกรรมวิธีการร่วมกันฝ่ายสภาขึ้นใหม่

กระทู้ถาม

๑. การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุกระทู้ถามสดได้ไม่เกิน ๓ กระทู้ และกระทู้ถามทั่วไปไม่เกิน ๓ กระทู้
๒. กระทู้ถามสด สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามได้ครั้งละ ๑ กระทู้ โดยยื่นต่อประธานสภาในวันประชุมที่มีวาระการตอบกระทู้ถาม โดยถามได้เรื่องละไม่เกิน ๓ ครั้ง การถามและตอบกระทู้ถามในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มีกำหนดเวลาไม่เกิน ๖๐ นาที
๓. กระทู้ถามทั่วไปต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือและระบุให้ตอบในที่ประชุมสภาหรือในราชกิจจานุเบกษา กระทู้ถามที่ตอบในที่ประชุมให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ส่งไปยังรัฐมนตรี กระทู้ตามที่ตอบในราชกิจจานุเบกษา ให้ประธานสภาแจ้งรัฐมนตรีเพื่อตอบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ส่งไปยังรัฐมนตรี

สรุปลักษณะสำคัญข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

การเลือกตั้งประธานสภาและรองประธานสภา

การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา ให้สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้หนึ่งชื่อ โดยต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ถ้าเสนอชื่อเพียงชื่อเดียวให้ผู้นั้นได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อสองชื่อหรือมากกว่า ให้ลงคะแนนเป็นการลับ

อำนาจหน้าที่ของประธาน

๑. ควบคุมและดำเนินกิจการของวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
๒. เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา
๓. รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมวุฒิสภาตลอดจนถึงบริเวณที่ประชุมวุฒิสภา
๔. แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใดๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการสภา
๕. อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

อำนาจหน้าที่ของเลขาธิการสภา

๑. นัดประชุมวุฒิสภาและคณะกรรมการครั้งแรก
๒. เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมวุฒิสภาและที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่
๓. ช่วยประธานของที่ประชุมในการควบคุมการนับคะแนน
๔. ควบคุมการทำรายงานการประชุมทั้งปวง
๕. ยืนยันมติของวุฒิสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง
๖. รักษาสรรพเอกสาร ข้อมูล และทรัพย์สินของวุฒิสภา
๗. ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานวุฒิสภากำหนด
๘. กำกับดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับ
๙. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือตามที่กำหนดในข้อบังคับหรือตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมายการ

ประชุมวุฒิสภา

การประชุมวุฒิสภา

การประชุมวุฒิสภาย่อมเป็นการเปิดเผย เว้นแต่ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาร้องขอให้ประชุมลับก็ใช้ประชุมลับ

การนัดประชุม

การนัดประชุมให้ทำเป็นหนังสือ และนัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันแต่ประธานจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้ เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องด่วน

การจัดระเบียบวาระการประชุม

๑. เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
๒. รับรองรายงานการประชุม
๓. กระทู้ถาม
๔. เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
๕. เรื่องที่ค้างพิจารณา

๖. เรื่องที่เสนอใหม่
๗. เรื่องอื่นๆ

ถ้าประธานวุฒิสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วนจะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้

องค์ประชุม

เมื่อสมาชิกลงชื่อไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงเป็นองค์ประชุม เว้นแต่วาระกระทู้ถาม ถ้ามีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

การกล่าวถ้อยคำในที่ประชุม

ให้ยกมือขึ้นพันศรัทธะ เมื่อประธานอนุญาตแล้วจึงยืนขึ้นกล่าวได้และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานของที่ประชุม

การเสนอญัตติ

๑. ญัตติต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ และมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๕ คน เว้นแต่ข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

๒. ญัตติที่คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภาหรือสมาชิกทั้งสองสภาร้องขอให้ประชุมลับ (ม. ๑๓๓) การขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา (ม. ๑๖๑) และการร้องต่อประธานเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งได้ (ม.๒๗๑ วรรคสอง) ของรัฐธรรมนูญหรือญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ไม่ต้องมีผู้รับรอง

๓. ญัตติขอให้สภามีมติให้รัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมสภาต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

๔. ญัตติขอให้สภามีมติในกรณีมีความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างวุฒิสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ไม่ใช่ศาลตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

๕. ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ

๑. ขอให้ปรึกษาเป็นเรื่องด่วน

๒. ขอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม

ฯลฯ

๖. ญัตติใดตกไปแล้ว ห้ามมิให้นำญัตติซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันขึ้นเสนออีกในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่ประธานวุฒิสภาจะอนุญาต

การอภิปราย

๑. สมาชิกที่ประสงค์ลงประท้วงให้ยืนและยกมือพันศรัทธะ ประธานต้องให้โอกาสนั้นชี้แจง

๒. การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ (๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย (๒) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย (๓) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

การลงมติ

๑. การออกเสียงลงคะแนนให้เป็นการเปิดเผยเว้นแต่เมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนขอให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองมากกว่าหนึ่งสามก็ให้ลงคะแนนโดยเปิดเผย

๒. การออกเสียงลงคะแนน

๒.๑ เปิดเผย

๑. ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน
๒. เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคน
๓. วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควร

๒.๒ ลับ

๑. ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน
๒. เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้
๓. วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควร

กรรมวิธีการ

๑. ให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้น ๒๒ คณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมวิธีการไม่น้อยกว่าเก้าคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน

สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งได้ไม่เกินสองคณะเว้นแต่ดำรงตำแหน่งเป็นประธาน ให้ดำรงตำแหน่งได้หนึ่งคณะ ส่วนสมาชิกผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการวุฒิสภาอื่นอีกมิได้

๒. การสรรหาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งกรรมวิธีการสามัญประจำวุฒิสภาให้ที่ประชุมตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นมาจำนวนไม่เกินสามสิบคน และให้สมาชิกแสดงความจำนงโดยยื่นต่อคณะกรรมการเพื่อที่จะดำรงตำแหน่งไม่เกินสองคณะ ถ้ามีการยื่นแสดงความจำนงไว้น้อยกว่าหรือเกินกว่าจำนวนที่จะมีได้ ให้ใช้วิธีเกลี่ยโดยหารหรือกับสมาชิกหรือใช้วิธีจับสลาก

การเลือกตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาให้ที่ประชุมพิจารณาเลือกจากรายชื่อสมาชิกที่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการสามัญ

๓. การเลือกตั้งคณะกรรมการหรือคณะกรรมการวิสามัญให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน

๔. การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงเป็นองค์ประชุม

๕. คณะกรรมการมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการจำนวนไม่เกินสิบคน เพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้

๖. คณะกรรมการมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลหรือเรียกบุคคลมาชี้แจงโดยให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อประธานกรรมการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๒๑ ของรัฐธรรมนูญ

๑. การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญคณะหนึ่ง จำนวนไม่เกินสิบห้าคนเพื่อพิจารณาตรวจสอบประวัติของผู้ได้รับการเสนอชื่อ

๒. การประชุมคณะกรรมการสามัญ ต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการเท่าที่มีอยู่ จึงเป็นองค์ประชุม

๓. การประชุมให้กระทำการเป็นการลับโดยผู้ฟังต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมและได้รับอนุญาตจากประธาน ในกรณีที่ได้มีการประชุมลับให้ประธานสั่งงดการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงและหรือโทรทัศน์ ถ้ามี

การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ

๑. เมื่อประธานได้รับรายงาน และความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีมติชี้มูลว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญให้ประธานจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาโดยเร็ว และบรรจุระเบียบวาระเป็นเรื่องด่วน

๒. ให้ประธานนัดประชุมนัดแรกภายในสี่วันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

๓. ในการพิจารณาเพื่อถอดถอนบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้พิจารณาโดยเปิดเผย

๔. ให้ประธานเรียกประชุมเพื่อลงมติภายในสามวันนับแต่วันแถลงการณ์ปิดสำนวนด้วยวาจา

โดยการออกเสียงลงคะแนนให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

การตั้งกระทู้ถาม

๑. การตั้งกระทู้ถามให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน และให้แสดงความประสงค์ด้วยว่าจะให้ตอบในราชกิจจานุเบกษาหรือจะให้ตอบในที่ประชุม

๒. กระทู้ถามแต่ละกระทู้ให้ตั้งถาม และซักถามได้เฉพาะคนเดียว

๓. ให้ประธานแจ้งรัฐมนตรีผู้ถูกตั้งกระทู้ถามเพื่อดำเนินการตอบภายในสามวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีได้รับกระทู้ถาม

๔. ในการประชุมครั้งหนึ่งๆ ให้บรรจุกฎกระทู้ถามได้ไม่เกินห้ากระทู้ แต่ถ้ามีกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน ประธานจะบรรจุกินห้ากระทู้ได้ และในการถามตอบในการประชุมให้มีกำหนดระยะเวลาไม่เกินสองชั่วโมง

ในกรณีที่เป็นการตั้งกระทู้ที่ต้องตอบในที่ประชุมให้บรรจุระเบียบวาระภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไป หากประธานไม่อาจบรรจุกฎกระทู้ถามเข้าระเบียบวาระภายในระยะเวลาที่กำหนดให้แจ้งเหตุให้ที่ประชุม และผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

สรุปลักษณะสำคัญข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓

การประชุมรัฐสภา

๑. การประชุมรัฐสภาให้เป็นการเปิดเผยแต่ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐสภาไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ร้องขอให้ประชุมลับก็ให้ประชุมลับ
๒. การนัดประชุมรัฐสภาต้องทำเป็นหนังสือนัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันแต่ในกรณีเร่งด่วนประธานรัฐสภาจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน การนัดประชุมหรือการส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องอาจดำเนินการทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นได้
๓. ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาให้จัดตามลำดับ (๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม (๒) รับรองรายงานการประชุม (๓) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว (๔) เรื่องที่ค้างพิจารณา (๕) เรื่องที่เสนอใหม่ (๖) เรื่องอื่น ๆ กรณีที่ประธานรัฐสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาก็ได้ หรือจัดให้ตามที่คณะรัฐมนตรีขอ
๔. การประชุมรัฐสภาต้องมีสมาชิกรัฐสภาลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าพ้นกำหนดประชุมรัฐสภาไปสามสัปดาห์แล้วสมาชิกรัฐสภายังไม่ครบองค์ประชุม ประธานจะสั่งให้เลื่อนการประชุมรัฐสภาไป
๕. การประชุมรัฐสภาให้ดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาที่จัดไว้ไว้วันแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะลงมติเป็นอย่างอื่น การกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุมรัฐสภาให้ผู้นั้นยกมือขึ้นพันศรัทธา เมื่อประธานอนุญาตแล้วจึงยืนขึ้นกล่าวได้ ถ้ารัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดเมื่อสมาชิกรัฐสภาซักถามรัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ เมื่อเห็นว่ายังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน
๖. ประธานมีอำนาจปรึกษาที่ประชุมรัฐสภาในปัญหาใด ๆ สั่งพักการประชุม เลื่อนการประชุม หรือเลิกการประชุมได้
๗. ให้จัดทำสำเนารายงานการประชุมรัฐสภาวางไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาแห่งละสามฉบับให้สมาชิกรัฐสภาตรวจดูก่อนที่จะเสนอให้รัฐสภารับรอง

การเสนอญัตติ

๑. ญัตติต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภา และต้องมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ถ้าเป็นญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง
๒. ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ ได้แก่ ขอให้ปรึกษาหรือพิจารณาเป็นเรื่องด่วน ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา ฯลฯ
๓. ญัตติที่บรรจุระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาแล้ว หากผู้เสนอญัตติจะถอนญัตติหรือแก้ไขเพิ่มเติม หรือจะถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอ หรือผู้รับรองจะถอนการรับรองญัตติต้องได้รับความยินยอมของที่ประชุมรัฐสภา
๔. ห้ามนำญัตติที่ตกไปแล้วซึ่งมีหลักการเดียวกันเสนออีกในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่เป็นญัตติที่ยังมิได้ลงมติหรือญัตติที่ประธานรัฐสภาอนุญาต

การอภิปราย

๑. ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมีสิทธิอภิปรายก่อน แต่ถ้ามีหลายคนให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

๒. การอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียนซ้ำซากหรือซ้ำกับผู้อื่น และห้ามนำเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาอ่านหรือแสดงในที่ประชุมรัฐสภาเว้นแต่ประธานจะอนุญาต ห้ามผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาไม่สุภาพ ใส่ร้ายหรือเสียดสีบุคคลใดและห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกรัฐสภาหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

๓. สมาชิกรัฐสภาที่ต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับให้ยื่นและยกมือขึ้นพ้นศีรษะ ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจงแล้ววินิจฉัยว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานให้เป็นเด็ดขาด

๔. การอภิปรายเป็นอันยุติเมื่อ (๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย (๒) ที่ประชุมรัฐสภาลงมติให้ปิดอภิปราย เมื่อการอภิปรายยุติแล้วห้ามผู้ใดอภิปรายอีกเว้นแต่เป็นเรื่องที่ต้องมีการลงมติ

๕. ในกรณีที่ประธานเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ผู้อภิปรายก่อนสรุปได้อีกครั้งหนึ่งก่อนจะลงมติปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

การลงมติ

๑. การลงมติต้องมีสมาชิกรัฐสภาครบองค์ประชุม ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

๒. การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำการเปิดเผยแต่เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอหรือสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคนขอให้กระทำการลับจึงให้ลงคะแนนลับ

๓. เมื่อนับคะแนนเสียงเสร็จแล้วให้ประธานประกาศมติต่อที่ประชุมรัฐสภาทันทีให้เลขาธิการรัฐสภาจัดทำบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภา และปิดประกาศไว้บริเวณรัฐสภาที่ประชาชนตรวจสอบได้

กรรมวิธีการ

๑. การตั้งคณะกรรมการของรัฐสภาแบ่งเป็นกรรมวิธีการที่ตั้งจากสมาชิกของแต่ละสภามีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา และกรรมวิธีการที่ตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

๒. การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมวิธีการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมวิธีการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงเป็นองค์ประชุม

๓. ในการประชุมคณะกรรมการ สมาชิกรัฐสภา รัฐมนตรี หรือผู้ซึ่งประธานของที่ประชุมอนุญาตมีสิทธิรับฟังการประชุม ในกรณีประชุมลับผู้ที่เข้าฟังการประชุมต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมและได้รับอนุญาตจากประธานของที่ประชุม

๔. เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการ หรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดตามที่รัฐสภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อรัฐสภา

การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๕ ของรัฐธรรมนูญ

๑. กรณีที่ประชุมสภามีมติให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา ๑๔๕ ของรัฐธรรมนูญให้ตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแต่ละสภา มีจำนวนเท่ากันตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอประกอบกันเป็นคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น

๒. เมื่อรัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่คณะกรรมการร่วมกันเสนอเสร็จแล้ว ในกรณีที่รัฐสภาลงมติไม่เห็นชอบให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นตกไป กรณีที่รัฐสภามีมติเห็นชอบให้ประธานรัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายต่อไป

การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญ

เมื่อรัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติหลังสภาสิ้นอายุตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอและมีมติเห็นชอบแล้วให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ

เมื่อที่ประชุมรัฐสภาพิจารณาเรื่องเพื่อรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ในกรณีที่รัฐสภามีมติให้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาก่อนให้ความเห็นชอบให้นำเรื่องคณะกรรมการตามข้อบังคับการประชุมมาใช้โดยอนุโลม

การเสนอและการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ให้ประธานรัฐสภาบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้น การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ ในกรณีที่รัฐสภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือลงมติในวาระที่สองไม่เห็นชอบ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเป็นอันตกไป เมื่อรัฐสภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้ประธานรัฐสภาดำเนินการส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ทูลกระหม่อมถวายต่อไป

การแถลงนโยบาย

ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว ให้ประธานดำเนินการให้สมาชิกรัฐสภาซักถามและอภิปรายรวมกัน เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาได้มีมติให้ซักถาม และอภิปรายเป็นประเด็น ๆ ไป

บทสุดท้าย

๑. ถ้าประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน ให้งดใช้ข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่งทั้งหมด หรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณีหากที่ประชุมรัฐสภาอนุมัติก็ให้งดใช้

๒. ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ ให้เป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะวินิจฉัย คำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด

๓. การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ ต้องเสนอเป็นญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน